

SLOVENSKI NAROD

Izda se vsak dan popoldne, izven tedna in praznika. — Inzerati do 80 petih vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inzerati petih vrst Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Kofarjeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 28 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocanova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Po uveljavljenju angleško-italijanskega sporazuma: Na pragu novega pakta velesil

Po razčiščenju odnošajev med Rimom, Londonom in Parizom na eni ter Berlinom, Parizom in Londonom na drugi strani bo prišlo do sklenitve že dolgo pripravljane pakta štirih velesil, ki bodo odločale o usodi Evrope

LONDON, 14. nov. br. V tukajšnjih političnih in diplomatskih krogih pripisujejo uveljavljanju angleško-italijanskega sporazuma največjo važnost. S tem bodo razčiščena vsa vprašanja med Rimom in Londonom, na drugi strani pa bo to olajšalo poganjanje med Rimom in Parizom na eni ter Berlinom in Londonom ter Parizom na drugi strani. V londonskih diplomatskih

krogih pričakujejo, da bo sedaj nastopila doba živahnih diplomatskih pogajanj v cilju, da se razčisti vsi evropski problemi in s tem omogoči tudi ureditev odnošajev in ravnotežja med velesilami. Po doseženem sporazumu bo sklenjen pak štirih velesil, ki naj v gotovem pogledu nadomesti Društvo narodov.

ce in etike, ki edina lahko nudi podlago pravice in časti v odnošjih med narodi. Rumunski narod veruje, da bo Anglija še naprej ostala na braniku teh načel. Rumunija pa se lahko tudi sama brani proti

vsem neosnovanim in neupravičenim zahtevam, toda zaveda se, kakšne važnosti je prijateljstvo Anglije za rumunski narod v sedanji mednarodni situaciji.

Flandin opravičuje svojo politiko „Ljubše so mi brzjavke kot pa granate“

Pariz, 14. novembra. AA. Včerajšnja popoldanska seja kongresa demokratske zveze je bila posvečena razpravi o zunanji politiki. Najbolj zanimiv je bil besedni dvoboj, ki se je tekom te razprave razvil med senatorjem Reibelom in predsednikom stranke Flandinom. Reibel je že poprej izstopil iz glavnega odbora stranke, ker se ni strinjal s tem, da je Flandin poslal brzojavno čestitko Hitlerju po monakovskem sporazumu. Reibel je v svojem včerajšnjem govoru zopet izrazil svoje dvome v ta sporazum, ki se mora še izkazati. Številni prisotni so odobraval stališče senatorja Reibla.

Za njim je takoj govoril Flandin, ki je opravičeval svoje stališče ob nedavni evropski krizi. Flandin meni, da so se na delu sile, ki hočejo Francijo spraviti v

vino. Toda vojno moramo sedaj preprečiti, ker bi se sicer lahko reklo, da bi bila ta vojna slepo orožje protifašistične propagande. K sreči pa je sovraštvo med evropskimi narodi popustilo in nedavne manifestacije v Monakovu so nam lahko za vzgled. Brez dvoma je zblizanje z Nemčijo zelo težavno, prav tako moramo reči, da so nekateri državniki še pod vplivom čustvene demagogije. Nato se je obrnil Flandin k Reibelu in mu vzkliknil: Meni so ljubše brzjavke kot pa granate. Po mnenju Flandina je Društvo narodov mrtvo, in se mora ta ideal nadomestiti z nekim novim. Francosko kri moramo ščititi, ker gre za našo domovino. Kongres pa je sklenil, da naj o dnevnem redu odloča predsedstvo kongresa in tako je bila razprava o zunanji politiki zaključena.

Težkoče Spaakove vlade zaradi Španije

Nesoglasja zaradi priznanja Francove vlade

Bruselj, 14. novembra. b. Dasi je minister Spaak z dosegom zaupnice na socialističnem kongresu začel preprečevati nevarnost vladne krize, je vprašanje priznanja Francovega režima v Španiji slej ko prej oni preizkusni kamen, na katerem lahko vlada pri razpravi v parlamentu propade. Po poročilih listov so sicer vse tri stranke vladne večine (socialisti, katoliki in liberalci) odločeni nadaljevati svoje dosedanje sodelovanje, vendar pa vprašanje priznanja vlade v Burgozu še vedno ni razčiščeno med njimi. Dočim je bil doolej glavno nasprotje v tem vprašanju med katoliki in socialisti, se kažejo

sedaj tudi liberalci precej rezervirane, dasi so sicer pripravljeni na nove koncesije, samo da bi se ohranila sedanja osnova vladne večine. Odločnica bo za tork napovedana izredna seja parlamenta. Spaakova taktika stremi za tem, da bi se vprašanje priznanja Francove vlade začasno prepuščilo v rešitev posebni parlamentarni komisiji, ki naj bi s svojo odločitvijo počakala do mednarodnega priznanja pravice vojskujoče se stranke generalu Francu. V tem primeru bi bila nevarnost vladne krize odložena vsaj do spomladi, ako bi med tem ne nastopile kake nove težave.

Poljaki proti ukrajinskim zahtevam Ukrajincem ne priznavajo načela samoodločbe — Ukrajinske nacionaliste na debelo zapirajo

Varšava, 14. nov. e. Poljski listi objavljajo govor vojvode dr. Bilika, ki ga je imel ob priliki poljskega narodnega praznika. Vojvoda je v zvezi s ukrajinskimi manifestacijami izjavil, da smatra, da ni nobene sile, ki bi lahko odrgala od Poljske njene jugovzhodne pokrajine. O tem za Poljsko ni nobene debate. Pozval je poljsko mladino, da ohrani mir in red, da njeno postopanje ne bo izpodkopavalo obstoja poljske države. Apelliral je tudi na ukrajinsko prebivalstvo in ga pozval, da podoka dokaze svoje dobre volje za prijateljsko sodelovanje s poljskim narodom. Stališče dr. Bilika je v zvezi z nacionalnim pokretom, ki so ga pričeli Ukrajinci v Galiciji. Po proglasitvi avtonomije Podkarpatske Rusije se tudi poljski Ukrajinci zavzemajo za ustanovitev velike neodvisne ukrajinske države.

Varšava, 14. nov. e. Vzhodni Galiciji se nadaljujejo aretacije v mestih med ukrajinskim prebivalstvom zaradi nacionalnih demonstracij za ustanovitev velike ukrajinske države. Veliko ljudi je bilo aretiranih zlasti v okraju Rava Ruska. Aretirani so bili vsi člani uprave ukrajinskega nacionalnega društva »Prosvita«.

Priprave za pogreb Kemala Atatürka Pogreb bo šele 21. novembra v Ankari

Carigrad, 4. nov. e. Truplo Kemala Atatürka leži v svečani dvorani palače Dolmabahçe. Mrtvaški oder strazi štirje oficirji in 4 vojaki. Truplo je balzamirano in leži na postelji iz orehovine, pokrito s turško zastavo. Poleg odra sta neprestano sestra pokojnega predsednika Makbula in njegova pohčerjenka Sabiha Gekčen, znana letalka. Odkar je turška republika dobila novega predsednika, zastave niso več

razbošene na poldroga. Truplo pokojnega Kemala pa še ni izpostavljeno, tako da bi se lahko množice poklonile velikemu pokojniku. To bo šele potem, ko bo definitivno določen program narodnega žalovanja. Pogreb bo 21. novembra. Truplo Atatürka prepeljejo čez Bospor na največji turški križarki »Jagusi«, ki jo bodo spremeli ljalje vojne ladje. Križarka bo krenila do Izmidia ob maloazijski obali, od koder bodo truplo prepeljali v Ankaro. Vlada je pozvala vse turške ministre in poslance v Carigrad, da se še enkrat poklonijo mrtvemu predsedniku. Truplo bodo položili v krsto iz mahagonija, nato pa v drugo kovinsko krsto. Iz palače bodo krsto prenesli štirje generali na lafeto. Na grobu Kemala Atatürka, bo zgrajen nacionalni mavzolej.

Carigrad, 14. nov. e. Včeraj je bila prva seja nove vlade. Glavni predmet posveta je bil program narodnega žalovanja. Kakor poročajo, se bo vlada danes predstavila narodni skupščini in ni izključeno, da bo že danes podala svoj program. Feti Okar, turški veleposlanik v Londonu, ki je prispeel iz Carigrada, se je po kratkem obisku v Ankari spet vrnil v Carigrad, kjer ga je sprejel predsednik republike. Dognavajo, da bo Feti Okar imenovan za narodnega poslanca in da bo dobil važen položaj v turški vladi. Na njegovo mesto bo imenovan za londonskega poslanika bivši zunanji minister Ruđi Aras. Povdarjajo tudi, da bo bivši minister notranjih del Sukri Baja imenovan za diplomatskega zastopnika v inozemstvu.

Anglija priznala fašistični imperij Jutri bo uveljavljen velikonočni sporazum — Italija pristopi k londonskemu pomorskemu paktu

Rim, 14. nov. e. Po zanesljivih informacijah bosta grof Ciano in lord Perth izmenjala pisma, na podlagi katerih bo italijansko angleški sporazum stopil v veljavo 16. t. m. Jutri bo italijanska vlada podala izjavo, s katero v celoti sprejema pomorski sporazum, ki je bil sklenjen v Londonu 1936. Dosedaj italijanska vlada ni pristopila k temu sporazumu, ki določa tonažo za linijske ladje in križarke in se zaradi tega sporazuma ni mogla doseči omejitve pomorskega oboroževanja med Francijo in Italijo v Sredozemskem morju. S tem aktom se bo italijanska vlada priključila londonskemu sporazumu in bo tako razmerje vojnihi sil v Sredozemskem morju razčiščeno. V zvezi z uveljavljanjem sporazuma bo lord Perth še ta teden izročil nova akreditivna pisma, s čimer bo Anglija formalno priznala italijanski imperij. Pričakujejo, da se bodo neposredno na to pričela pogajanja med Rimom in Londonom, da se uredi vsa afriška vprašanja, na katerih sta direktno zainteresirani obe državi. Pri pogajanjih bodo sklenjeni ukrepi za razvoj trgovskih zvez

med angleškimi in italijanskimi kolonijami v Afriki. Pri pogajanjih bodo v prvi vrsti razpravljali o vprašanjih, vsebovanih v sporazumu od 16. aprila t. l. kakor tudi vprašanj, ki so se šele začela s tem sporazumom.

Preorientacija francoske zunanje politike?

Pariz, 14. nov. br. Bivši radikalski minister Lamoueux je imel včeraj na nekem zborovanju govor, v katerem se je zavzel za to, da bi se Francija popolnoma odpovedala vsem svojim zvezam in obveznostim napram srednji, vzhodni in južnovzhodni Evropi. Očelica je itak že prestopila v nasprotni tabor, Češkoslovaška je za Francijo izgubljena, pozicije Male antante so omejene in Balkan je prešel v interesno področje Nemčije in Italije. Zato Francija nima prav nobenih interesov več v srednji Evropi in na Balkanu in je namreč, da začne skrbeti za svoje kolonije. Ko bo izvedena notranja konsolidacija Francije, tudi sporazum z Nemčijo ne bo težak.

Vprašanje kolonij stopa v ospredje Živahna polemika v mednarodnem tisku

London, 14. nov. br. »Daily Telegraph« poroča, da bo angleška spodnja zbornica prihodnji teden zahtevala od vlade izjavo glede nemških kolonialnih zahtev. Po informacijah lista je angleška vlada glede nemških kolonij že zavzela načelno stališče, niso si pa še na jasnem, kako naj se praktično reši kolonialni problem, da bi ustregli Nemčiji, ne da bi pri tem trpele škodo druge države.

Rim, 14. nov. AA. (DNB). V tukajšnjih političnih in časnikarskih krogih je izzvala največjo pozornost kampanja proti vrnitvi kolonij Nemčiji, ki se je začela v vseh delih angleškega imperija, v Franciji in v Zedinjenih državah, ker se smatra kot neobičajna predpiga za napovedane angleško-francoske razgovore v Parizu. Tako piše »Actione Coloniale« med drugim: Pri tej veliki ofenzivi se čutimo, kakor da bi bili potisnjeni v najtemnejšo in najbolj žalostno dobo po Versaillesu, kar je zelo slab začetek za bližnje pariške razgovore, pri katerih nikakor ne bodo mogli izpustiti z vidika vprašanja kolonij.

Berlin, 14. nov. AA. »Deutsche Diplomatischpolitische Korrespondenz« polemizira s pariškimi »Tempsom« zaradi članka, ki ga je objavil ob obletnici zaključitve premirja in v katerem obžaluje, ker se je dopustila kršitev najvažnejših klavzul versajske pogodbe, kar je po mnenju lista pospe-

šilo konec politike, katero so prevečali najbolj velikodušni in najbolj pravični nameni. Treba je vprašati, piše nemška korespondenca, kako morejo tudi drugi te misli spraviti v sklad s stremiljenjem po pravičnosti in izkoriščanju vseh prilik, da bi se po 20 letih začela graditi nova Evropa. Če vidijo nekateri napake prejšnjih let samo v tem, ker se versajski diktat ni mogel obdržati z brutalno silo, priznavajo s tem, da ne bi prišlo do revizije zaradi uvidevnosti, ter je zato pot, ki jo je Hitler izbral za osvoboditev Nemčije, edina pot, ki je mogla pripeljati do cilja. Vse to nudi seveda kaj malo upanja za ustvaritev ozračja, ki je nujno potrebno za zgraditev novega miru.

Angleži ponujajo Nemeem tuje kolonije

Pariz, 14. nov. e. V »Oeuvre« poroča ga Tabouis iz Londona, da v londonskem ministrstvu zunanjih del razmišljajo o tem, ali bi Francija pristala na to, da Nemčiji odstopi afriške kolonije Togo in Kamerun. Anglija smatra, da Francija na to ne bi pristala, ker bi bila nemška posest v Afriki nevarna že zaradi tega, ker bi imela tam lahko oporišča za svoje podmornice. Anglija bo predlagala Franciji, da Nemčiji odstopi otok Madagaskar.

Rumunski obisk v Londonu

Rumunski tisk podčrtava velik pomen tesnejših stikov med obema državama

Bukarešta, 14. nov. e. Kralj Karol in prestolonaslednik Mihail sta včeraj v spremstvu zunanjega ministra Comnena Petresca odpotovala v London. Pri odhodu so se zbrali na postaji številni inozemski poslaniki, predstavniki vlade, vojaštva in civilnih oblasti.

Bukarešta, 14. nov. e. Rumunski tisk piše o velikem pomenu potovanja kralja Karola v London. Listi prinašajo članke raznih vodilnih in bivših politikov. Mirosescu podčrtava pomen obiska in pravi, da prisrčni sprejem, ki ga angleški narod pripravlja kralju in prestolonasledniku, vzbuja zaupanje v še večjo poglobitev angleško-rumunskih odnošajev. Rumunski narod bo stremel za tem, da vzpostavi z angleškim najširše kulturne zveze. Poudarjajo tudi, da gre obisk kralja Karola v Anglijo preko okvira navadnih obiskov. Usoda evropskega miru in zadnji težki pretrpi so izzvali veliko zaskrbljenost. Tisti, ki stoji na čelu države in vodi usodo svojega naroda, smatra za potrebno, da zagotovi neoviran napredek svoje države in vseh, ki so in ostanejo prijatelji rumunskega naroda. Rumunija in Anglija sicer nista med seboj zvezani s pogodbeni

toda med obema narodoma je vedno vladalo veliko prijateljstvo. Obe državi veže tudi skupna misel mednarodne pravi-

Razkosanje ČSR je bilo že davno prej sklenjeno med Rimom in Berlinom Zanimivo razkritje italijanskega novinarja

TURIN, 14. nov. e. Urednik lista »Gazzetta del Popolo« Giovanni Ansaldo je objavil zanimiv članek o češkoslovaški krizi, v katerem kategorično zanika trditve tujih listov, da je postopek Nemčije napram Češkoslovaški presenetil Italijo in jo našel nepripravljen. Ansaldo trdi, da češkoslovaško vprašanje ni prišlo v mednarodno razpravo šele letos, temveč se je o tem razpravljalo že popreje in sicer na sestanku med Hitlerjem in Ciano v Berchtesgaden v oktobru leta 1936. Po tem sestanku se je urednik turinskega lista razgovarjal z grofom Ciano v Berlinu in je, gledajoč evropski zemljevid, vprašal Ciano: Koliko časa bo še trajala ta versajska

tvorba (namreč Češkoslovaška). Ciano je zamahnil z roko in odvrnil: »Trajala bo še malo časa, manj nego se misli!«

V zvezi s tem vprašuje Ansaldo, zakaj češkoslovaška vlada ni pravočasno preprečila akcije, ki se je pripravljala, čeprav je bila o tem točno informirana s strani svojega takratnega rimskega poslanika Chvalkovskega in tudi od pariškega poslanika dr. Osuskega. »Zdi se«, piše Ansaldo, da češkoslovaška vlada oziroma dr. Beneš nista poklanjala dovolj pažnje informacijam obeh diplomatov, temveč sta se pri vodstvu češkoslovaške zunanje politike naslanjala na razne informacije, ki so bile naše nasprotne temu.

Lord Perth

angleški poslanik v Rimu, ki je vodil pogajanja z italijansko vlado za sklenitev sporazuma, ki bo jutri uveljavljen

Sprava na angleškem dvoru

London, 14. nov. br. »News Chronicle« poroča, da je prišlo do sprave med angleškim kraljem in vojvodo Windsorskim, ki se je zaradi poroke z go. Simpsonovo odrekel prestolu. Vojvoda Windsorski se bo v kratkem vrnil v Anglijo, kjer se bo nastanil v gradu Belvedere.

Pariz, 14. nov. o. Širijo se glasovi, da je angleški vladar pripravljen priznati soprogi vojvode Windsorskega pravice članice angleške vladarske rodbine. Pravijo, da je bil tudi o tem dosežen sporazum na petkovem sestanku Windsorskega in Gloucesterskega vojvode.

Priprave za volitve v Angliji

London, 14. nov. o. V londonskih političnih krogih se vedno bolj širi vest, da bodo nove volitve v januarju ali v februarju. Končno odločitev o roku volitev si je pridržal min. predsednik Chamberlain. Konservativna stranka je medtem najela že celo vrsto velikih dvoran v mestu in okolici, v katerih namerava prirediti svoje shode. Strankin aparat je že ves mobiliziran.

Tudi na Madžarskem se pripravljajo spremembe v vladi

BUDIMPEŠTA, 14. nov. e. Danes se prične pogajanja med regentom Horthyjem in vodilno politično stranko. V političnih krogih smatrajo, da bo pri tem prišlo do odločitve o celi vrsti političnih problemov kakor tudi o usodi vlade Imredya. Na teh pogajanjih bo določena tudi vsebina predvidenih zakonov o najnujnejših pooblastilih. Na teh pogajanjih pa bodo prestresali tudi vprašanje agrarne reforme, ki je zanimivo zlasti zaradi tega, ker je agrarna reforma v priključenem ozemlju že izvedena. Zato se temu tudi v ostali Madžarski ne bo moglo izogniti. V zvezi s tem bo potrebna rekonstrukcija vlade.

Ne pozabite na današnji koncert

Ljubljanskega kvarteta, ki bo drevi ob 20. v Filharmonični dvorani

Velik požar v Beogradu

BEOGRAD, 14. nov. e. V beograjski tovarni čevljev »Boston« je nastal v soboto ogromen požar, ki je uničil vso tovarnico in povzročil okrog 20 milijonov škoda. Poleg beograjskih poklicnih so prihiteli na pomoč tudi zemunski prostovoljni gasilci. Na kraju požara so se takoj lotili reševalne akcije, pristavili lestve in hoteli napeljati cevi, a glej čudo: ključa za hidrant jim niso hoteli izročiti, tako da niso dobili vode. Pol ure so se pogajali, a požar je besnel z vso silo dalje. Šele na posredovanje beograjskega župana Vlade Ilića in upravnika policije so gasilci naposled prišli do vode.

Borzna poročila.

Curth, 14. novembra. Beograd 10, Pariz 11.71, London 20.92, New York 44.50, Bruselj 74.70, Milan 23.22, Amsterdam 239.50, Berlin, 176.75, Praga 15.15, Varšava 82.87, Bukarešta 3.25.

trgovino skoraj popolnoma izpraznili, ukradeno blago naložili na avto in izginili s plenom. Vlomilce zasledujejo. Oškodovani trgovec je bil zavarovan za blago za 50.000 din in torej ne bo trpel posebne škode.

Kasacija je Pevčevo oprostila

Revizijo državnega tožilca je stol sedmorice v celoti zavrnili in ugodil reviziji Nele Pevec

Ljubljana, 14. novembra. Med številnimi procesi, ki jih je državni tožilec napeljal proti nekaterim uslužbencem ljubljanskega magistrata in magistratnih podjetij, je vzbujal posebno pozornost javnosti proces proti uradniku Mestnega pogrebnega zavoda gđ. Neli Pevec. Dne 28. decembra lani je bila Pevečeva po dolgi razpravi obsojena na 2000 dinov kazni po § 214-III k. z. pogojno za dve leti ter na plačilo ene petine stroškov kazenskega postopanja. Stroški so se izrekli za izterljivost. Pevečeva bi morala plačati tudi 100 din povprečnine. Zasebna udeleženska mestna občina se je glede odškodninskih zahtevkov zavrnila na pot civilne pravde.

Stol sedmorice oddelek B kot kasacijsko sodišče v Zagrebu je pod predsedstvom dr. Jakoba Konde razpravljal 25. oktobra o reviziji, ki jo je vložil državni tožilec glede Pevečeve in Petra Aleša, ki je bil oproščen. Kasacijsko sodišče je razpravljalo tudi o reviziji, ki jo je vložila Pevečeva v kolikor je bila obsojena. Stol sedmorice je revizijo državnega tožilca zavrnil, ugodil pa je reviziji Nele Pevec. Kasacija je pobijano sodbo v obsojilnem delu razveljavila in obtoženko Nelo Pevec po § 280 k. p. popolnoma oprostila obtožbe, da je po 28. decembru l. 1933 v letih 1934 in 1935 v nekaterih primerih v nameni, da pribavi sebi kot uradnika MPZ dokaz za opravičilo izvršenih drugačnih izplačil napram delodajalcu, napravila blagajniške izkaznice za lažno vsebino in da je s tem zakrivila prestop po § 214-III k. z. Mestna občina kot zasebna udeleženska se zavrača s svojim zahtevkom na pot civilne pravde.

V reviziji državnega tožilca glede Pevečeve je smatrala revizija kršitev zakona v tem, ker sodišče ni smatralo obtoženko za državno uslužbenca. Revizija je navajala, da MPZ ni le pridobitno podjetje, temveč opravlja tudi javno-pravne naloge. Revizija nima prav, je razsodil stol sedmorice. Sodišče prve stopnje meni da MPZ nima in tudi po svojem smotru ne more imeti javno-pravnih funkcij. MPZ je zgolj podjetje občine in ima izključno pridobitni značaj. Nameščenci tega zavoda ne opravljajo javno-pravnih funkcij, zato nimajo značaja državnih uslužbencev. Zato je sodišče prve stopnje po pravici odreklo obtožni značaj državnih uslužbenke v smislu § 14-III k. z. Glede na to pa tudi kvalifikacija po § 397 k. z. ni podana. Revizija je nadalje menila, da bi moralo sodišče prve stopnje obsojiti obtoženko po § 214 točka 1 in 2 k. z., če je že smatralo, da

obtožnika ni državna uslužbenka. Revizija tudi v tem pogledu nima prav, ker prežre, da v predmetnem primeru ne gre za materialno, marveč za intelektualno falsificiranje listin. Obtožnika je napravila kvečjemu pristne listine z neresnično vsebino. Pomankljiva je sodba po mnenju revizije zaradi tega, ker ne konkretizira izdatkov, ki jih je obtožena plačala z denarjem pridobljenim z neresničnimi nakaznicami. Revizija nima prav. Sodba ugotavlja, da dokazno postopanje ni podalo niti enega primera, ki bi kazal na to, da se je Pevečeva okoristila Sodišče prve stopnje, če obtožnikemu zagovoru verjelo, zato ni bilo neobhodno potrebno, da bi se sodba podrobno bavila z izsledki preiskovalne komisije o nabavi pisarniških potrebščin, o plačanju med koscem in o plačevanju potniških pristojbin.

Sodišče prve stopnje je nove dokazne predloge o krivdi, tako zaslusanje mestnega inspektora Alojza Pipa in drugih, o manipulacijah v Mestnem pogrebem zavodu, po pravici zavrnilo, ker niso v zvezi z dejanji, ki so bila predmet obtožbe.

Tudi revizijo državnega tožilca glede Aleša Petra je kasacija zavrnila. Po mnenju revizije je obtožbenec sam priznal, da je zadnja štiri leta podpisal v blagajniške na kaznice tudi zneske, ki jih ni prejel. To pa je storil po naročilu ravnatelja. Češ da rabi denar za pisarniške potrebščine. Oprostil na sodba pa je kljub temu pravila. Dejanje namreč ni kaznivo, četudi bi ga bila sodba pravilno ugotovila.

Revizijo državnega tožilca je bilo zato v celoti zavrniti kot očitno neutemeljeno. Glede na revizijo branilca Nele Pevec dr. Muca je kasacija ugodila v celoti in Pevečeva popolnoma oprostila krivde in kazni. Kot uradnika MPZ je bila Pevečeva upravičena pisati blagajniške nakaznice dokazano na je, da nakaznice ni ponaredila ali prepredila. Dejanje Pevečeve bi se dalo kvalificirati samo po § 397 k. z., če bi bila Pevečeva državna uslužbenka. Ker pa je ni smatrati za državno uslužbenko, jo je bilo treba popolnoma oprostiti.

»Brezov gaj« z angleškim humorjem

Komedija z izredno sodobno vlogo za Ivana Levarya

Ljubljana, 14. novembra. Kjer je dim, je tudi ogenj, pravi v tej komediji o ponarejalskih denarjih policijski inspektor Stack. Toda mi smo videli samo mnogo dima in, ker nismo začutili niti malo toplote, smo se vso predstavo vpraševali, zakaj ni režiser Bratko Kreft nekoliko prav odločno pobezal z modrim avinčnikom, da bi bil sprožil več ognja.

Zakaj v teh štirih slikah vlada mrzel humor, ki menda Angleže razščegeta do krohotu, nas pa, žal, pušča hladne in pa kar začudene. Morda je naša trebušna prepona manj občutljiva.

I. Priestley je, pravijo, odlični angleški romanopisec klasičistične šole. In tale njegova komedija je, pravijo, značilen proizvod časa s svetovno gospodarsko krizo, ki je okoli l. 1929 zlasti zadela srednji trgovski stan. Junak komedije, Radfern je baje tipičen predstavnik angleškega trgovca (s papirjem na debelo); v kritični dobi je že faliral, izgubil moralno zavest in zdaj išče spasa v ponarejanju vrednot in denarja.

Dokler je delal pošteno, pravi Radfern, mu je šlo podjetje vztrajno navzdol do roba propada, odkar slepari, pa se bogati. Delničar je široko razpredene družbe ponarejalcev, potuje neprestano, a žena misli, da ji mož še zmerom kupčuje s papirjem na debelo.

Da bi se iznebil nadležnih zajedalcev, svaka s svakinjo in spekulativnega snubača hčerke edinke, Radfern kar sam neverjetno na polna usta pove, da razpečava ponarejen denar. Seveda prastrši vse tri, snubač pobegne in svaki s svakinjo odhitita po potne kovčge. Radfern s pajdašem Flettenom pa odpotuje v Birmingham.

A policija je sleparjem že na sledu. Tudi na Radfernevo stanovanje pride policija, in

spektor. Nevedna žena policistu odkrito pove, kod potuje njen mož, policijske pozvedbe se utrjujejo v dokaz, da je Radfern član ponarejalske družbe.

Toda inspektor ne ukrene ničesar in ne preiskuje dalje, temveč odide. Ne verjamem, da ima Scotland Yard tako nespošobne inspektorje. Zvečer se inspektor vrne, zaslusuje Radferna, ki se dela nevednega, mu našteva sleparske tovariše in mesta, kjer sleparijo, Radfern pa se dela začudena, nedolžnega. In inspektor zopet ne ukrene ničesar, ne izvrši premetačine.

V zelenem pecku

roman

— Zato se vam ni treba bati. Svojega spremeljevalca najdete jutraj pri letalu. Pomeniva se še popoldne. Na svidenje!

Tako je polkovnik zaključil pogovor in odzvonil. Mladi Gray se je zamislil.

Tisti hip je imel čuden občutek, kakor ga je imel le redko v življenju. Nekoč, ko se je bil postavil v boksarski šoli po robu zamorcu, in drugič, ko ga je oče predstavil prezidentu Zedinjenih držav, ki je bil prisel v Chicago, da bi si ogledal letalske tovarne. Zdaj je imel ta občutek tretjič. Zdelo se mu je, kakor da mu gomaze po hrbtu ledene mravlje in kar mraz ga je spreletaval. Torej jutri bo že treba kreniti na pot.

Na pot za pustolovčinami...

Za dolgo razmišljanje pa ni bilo časa. Mladenč je pritisnil na zvonec hišnega telefona in slonel slušalko...

— Brž mi pripravite kopalnico in zajtrk... Kaj... Ne, ne... zajtrkoval bom na vrtu. Čaj, vkuhano sadje, jajce, opečeno slanino kakor navadno...

Tesnobni občutek še ni bil izginil, toda mladenč je bil pozabil nanj že v trenutku, ko je stal v kopalnici pod ledeno prho... Curki vode so mu

temveč sopet odide. Ta inspektor je torej kapitalen ocel. Radfern nato pomnoži ženo in hčer, naj odpotujeta nemudoma na Holandsko, kamor bo kmalu prišel za njima. In res izginejo izpred nosa policije vsi štirje, žena, hči, mož in pajdaš. Zastor pade.

Kaj je zanimivega v tej drami? Da verja in se dela Radfern filistrskega starčka, vzor postojanosti, a je v istini zločinec, ki slepari državo, ljudi in celo lastno družino? Tak tip vendar ni nov, originalen. In kaj nam pove dejanje, kje je njegova etika? Zločinec uide nekaznovan. V čem je igra komedija? Da kaže nespošobno policijo? O, to je že prastaro, da slikajo policiste za tepce! Da kaže snubača, ki pobegne, ker hčerke ni ljubil, a noče ponarejenih bankovcev za doto? Da pobegeta iz hiše celo parasita svak in svakinja, ko vidi dila policaja in vesta remico? In kaj je na vsem tem humornega, komičnega? Blagor Angležem, da se lahko smejejo ob takih komedijah!

Za nas je edina komična scena, ko se pojavi policija, seržant v hiši. Val mialimo

in tudi Radfern misli, da ga je prišel aretirati. Zločinec se sega v žep! Zdaleje bo počilo! Pa ne počni, temveč seržant je prišel prosi, naj Radfern prevzame v nekem društvu odobnostjo! Slaba šala, smejali smo se pa le.

Čemu so torej uprizorili to igro? Da je dobil naš Levary imenito vlogo. Kako se dela tepčastega domačega vrtnarja, ki uživa ob vsakem dozorelem paradizniku, kako igra solidnega trgovca, a je prebrisan goljuf, je z masko, igro in govorico izražal izvrstno. Shakespearski junak v vlogi sodobnega sleparja navideznega dobričina, je odlično.

Njegova žena Dorotka, zelo omejena in kmetiško preprosta, je P. Juvanova, naivna hči Ančka Severjeva, snubač Sever, šablonski spekulat brez uspeha in prisklednik je Daneš, njegova žena Nablocka, inspektor Jerman, pajdaš Fletten Potokar in seržant Presnetnik. Solidne kreacije, dobre maske, a vse skupaj — odrski drobci. Bolj malo smo se smejali, a osebju smo radi ploskali.

Fr. G.

Možuhin v umobolnici

Francoski listi poročajo, da so odpeljali popularnega ruskega filmskega igralca Ivana Iljiča Možuhina v umobolnico v Puy de Dome. Možuhin je deloval že od leta 1919 v zapadni Evropi. Vse kaže, da je s tem začasnó, morda pa tudi za vedno končana umetniška kariera slovečega igralca, ki je po kratkem delovanju na jurkičnem polju že pred vojno spadal med najodličnejše igralce ruske realistične šole.

Možuhin v glavni vlogi filma »Beli hudici«

V ruskem filmu se je Možuhin uveljavil že pred svetovno vojno in sicer v filmih, ki so jih režirali Starevič, Protazanov in Volkov po literarnih delih Gogolja, Puškina, Tolstaja in Dostojevskega. V Rusiji je nastopal kot filmski igralec prva leta po boljševiškem prevratu. Cim je bil pa izdelan propagandni film »Andrej Kozuhov«, ki prikazuje revolucionarja, kako so ga ustrelili carski vojaki, je zapustil Rusijo in pozneje je delal večinoma v filmih ruske režiserske emigracije v Franciji, Italiji in Nemčiji, leta 1926 pa tudi v Hollywoodu. Med najbolj znanimi njegovimi filmi, ki jih je 100 ali pa še več, so »Carjev kurir«, »Kean«, »Otrok karnevala« in »Casanova«. Ti filmi so zasloveli po vsem svetu. Možuhin, ki je star zdaj 49 let, je najtipičnejši traged filma, čeprav igra tudi v komedijah.

Po zobeh spoznamo človeka

Odtis prstov so zelo dober pripomoček za spoznavanje ljudi in znano je, da jih s pridom uporablja zlasti kriminalistika. Vendar se pa večkrat pripeti, da te metode ni mogoče uporabiti recimo tam, kjer je treba ugotoviti, kdo so žrtve požara. V Ameriki se je med tolovajev razširila tudi navada, da si dajo kožo na rokah pripraviti, tako da prvotne poteze, jamice in gube na prstih izginejo. Zato so odkrili novo sredstvo: točno se zabeleži stanje zobovja. Zobje nikoli niso pri dveh ljudeh enaki in zato lahko po njih spoznamo človeka.

V Ameriki se pojavlja vedno več kartotek z zobnimi listki, na katerih je točno označeno zobovje vsakega človeka, za katerega se oblasti zanimajo. Na listku je obrabce zgornje in spodnje čeljusti z vsemi zobovi, kakor tudi pogled na obe vrsti zob, kakor se vidijo v odprtih ustih. Na obrabcih so zabeležene vse lastnosti zobovja. Manjkajoči zobje so na obrabci prečrtani, plombirani zobje pa posebej označeni. Razen tega so tu še razne druge beležke. Tako so v Ameriki registrirali že več sto tisoč ljudi.

Iz Višnje gore

— Sejem v Višnji gori. Zadnji živinski sejeeme v Višnji gori je bil dobro obiskan, kupčije so bile pa slabe. Najbolj se pozna to po gostilnah, ki so bile skoraj prazne. Kupci plačujejo živino kar na sejmu, da jim ni treba dajati v gostilni za običajni likof.

Iznajdljivi kupec

Vrata trgovine s starinami odpre mož držč v roki ponošeno suknjo. Pokaže jo starinarju in ga vpraša: Koliko bi dali za to suknjo? Starinar si ogleda suknjo in odgovori: Petdeset din. — Koliko? — Vzklikne mož. Petdeset din? Ta suknja je vendar vredna najmanj dvesto din. — Za ta denar bi mi morali prineseti najmanj šest takih sukenj. — se zasmeje starinar. In za eno samo naj bi vam dal dvesto din! Dam vam petdeset in niti pare več. — Ali je to vaša zadnja beseda? — Zadnja. — No dobro, evo vam pet kovačev in z bogom. To je namreč suknja, ki je visela v vaši izlozbi. Jam sem samo hotel vedeti, koliko je v resnici vredna.

Zrak v višjih legah

Nepovoljni učinek razredčenega zraka, ki ga čutijo letalci v visokih zračnih plasteh, ne izvira samo oq tega, da je visoko v zraku manj kisika, temveč tudi iz tega, da je v višjih legah atmosfere tudi razmeroma manj ogljikovega dvokisa. Ta plin sicer ni za dihanje, je pa znano o njem, da blagodejno vpliva na dihalni center v možganih. Nemški učenjaki so delali psihotehnične poskuse s piloti, zaprtimi v zrakotehničnih celicah, v katerih je bil zrak razredčen tako, da je bil po svoji sestavi enak zraku v visokih plasteh atmosfere, kamor se letalci navadno dvignejo. Pri tem se je izkazalo, da se v višini

5.000 m zmanjšata pozornost in spomin na 60% normale. Če pa dodamo tej višini odgovarjajočemu zraku 3% ogljikovega dvokisa, se pilotova pozornost in spomin takoj povečata in dosežeta 90% normalnega stanja. Teh 90% ohrani pilot v naravnem zraku v višini 3.500 m. Poskusi torej kažejo, da se da z vdihavanjem izvestne količine ogljikovega dvokisa nepopolni učinek razredčenega zraka zmanjšati tako, da lahko letalec enako varno leti 1.500 m višje, kakor sicer.

Lov na morske pse

Morski psi do nedavnega niso bili predmet običajnega ribolova. Zadnje čase pa organizirajo ribiči na nje prave ekspedicije, kakor na slanke ali polenovke. Posebno Nemčija se je v svojem prizadevanju po gospodarski neodvisnosti lotila tega lova in ustanovila v ta namen posebno brodogradnjo, obstoječe iz matične ladje in štirih velikih čolnov, urejenih in opremljenih za lov na širnem morju. Glavni namen lova je dobiti kožo morskih psov, ki se da z velikim pridom porabi. Razen tega se porabi tudi mast, bogatejša na vitaminih kakor mast odnoso oje polenovk. Iz telesa morskih psov pa pridobivajo ribjo moko, ki se rabi kot gnojilo.

Da ujamemo z morskim: psi na širnem morju tudi druge ribe, je samo ob sebi umevno. Ribiči, lovilci slanke in druge ribe, so veseli, ko vidijo kako love njihovi tovariši morske pse, saj so slednji njihovi največji škodljivci. Kaj vse se lahko na ta-

bi se gotovo bala za svoje življenje. Tudi jaz se bojim zanj, še bolj se pa bojim za naše dobro ime...

Pod sliko svoje matere je stisnil Gray očetu roko in mu svečano obljubil, da se bo vedel tako, da ne bo omadeževal imena Grayev.

Popoldne je preživel mladenč z Morrisom in po njegovem nasvetu je šel tudi kmalu k počitku.

Mislil je, da ne bo mogel zaspati, pa se je zmotil. Mladost je premagala misli in Gray je spal pred svojim potovanjem tako dobro, kakor navadno. Sam se niti prebudil ni, zbuditi ga je moral oče.

— Se eno uro imaš časa, potem te pa sam odpeljem na letališče...

Bilo je ob štirih zjutraj in pritiskal je občuten mraz. Na letališču je svetilnik še vedno metal svetlobne pramene in nekateri hangarji so se lesketali v rdečih žarkih neonovih luči. Oče in sin sta molče stopala proti letalu...

Pilot ju je že pričakoval. Na sebi je imel letalsko obleko, obraz so mu zakrivali veliki naočniki, boljše od najboljših maske...

— Dovoli, fant, da ti predstavim tvojega pilota. Ubogaj ga, kakor bi ubogal mene, — je dejal oče. In presenečeni mladi Gray je stisnil roko staremu Goodleyu.

— Zdal pa že vem, zakaj ste bili bolni, — je vzkliknil... To je bila... »debel« bolezen po injekciji.

— Bila je, fant, in mislim, da bi mi bilo moralo malo te tolsče ostati, ker bi jo tam doli nujno potreboval.